

Jako téma své diplomové práce jsem se rozhodl popsat, porovnat a charakterizovat modernizační a sekularizační procesy ve třech vybraných zemích islámského světa: v Turecku za vlády Mustafy Kemala Atatürka, Iránu za šáha Rezy Pahlavího a Sýrie od poválečného období do nástupu strany Baath k moci na počátku 60. let v době tzv. Soužití Strany a Armády. Pokusil jsem se ukázat společné rysy stejně tak jako rozdílně pojaté reformy a východiska. Mé hypotézy se soustředily především na úspěchy, případně neúspěchy, jednotlivých modernizačních pokusů a na příčiny tohoto stavu. Turecko je z pohledu mých hypotéz možné považovat za příklad plně úspěšné a dokončené modernizace. Mustafa Kemal prosadil reformy v takové podobě, že se země během pouhých 15 let změnila z agrární a rozvíjející se společnosti tradičního charakteru ve společnost moderní s národními rysy, vyspělým politickým systémem západního typu (až na několik místních specifik) a nastoupila cestu rozvoje v mnoha oblastech. Irán měl cestu k modernizaci složitější, mimo jiné i díky své méně modernistické politické tradici a silné roli duchovních v životě země, pocházející již od středověku. Šáh se navíc na rozdíl od Kemala dopustil několika vážných politických a strategických chyb, především v procesu reform a v jejich pořadí, jež měly v konečném důsledku za následek celkový neúspěch reform. Přestože se Sýrie vyvíjela částečně v odlišném duchu, sdílela spolu s Tureckem a Iránem některé společné rysy. Modernizace byla v Sýrii chápána ale odlišně než v předešlých zemích a možnosti i realizace těchto zemí se výrazně lišily. To bylo způsobeno také odlišnými ideologiemi a různorodým historickým a sociálním vývojem, Sýrie se inspirovala více socialističtějšími projekty, než druhé dva modely.